

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia profundissimi Doctoris de Auxilio gratiæ medicinalis Christi Salvatoris, & de prædestinatione hominum & Angelorum proponitur, ac dilucidè ostenditur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

9. Solvitur sextum argumentum, quo urgent istam doctrinam tollere zelum animarum, & inutiles facere prædicationes & correptiones. Et utrum scandalum ac dissolutionem vitæ pariat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13704

huiusmodi scriptores tantum remedium def-
perationis in ista praesentia, qua Deus no-
vet, non quid ille sed quid ipsi cum ista gra-
tia sufficienti pro sua indiffereti libertate facturi
sint, postea esse putant. Quasi non esset sa-
tis experientia comprobatum, quid in Ange-
lis acciderit, quid in humano genere toto,
quod in duobus hominibus constitutum erat,
quid denique, iuxta ipsorum quoque senten-
tiam, iam post lapsum in humani generis in-
comparabiliter maiori parte contingat. Et
sane quid sibi velint huiusmodi scriptores
aliud, quam tunc homini esse maximam spem,
cum homo in se speraverit? Quo quid pro-
fantius dici potest? Et tamen spes illa, quam
ipsi praedicant, non est alia quam qua homo,
supposita sufficienti ubique gratia, in seipso &
arbitrii sui libertate sperat se semper in Dei di-
lectione mansurum. Adversus cuiusmodi pre-
sumptionem, & similes omnino cogitationes
quibus iste Scriptor ad istam doctrinam im-
pugnandam utitur, saepe graviter intonat Au-
gustinus: Sane, inquit, cum Apostolus dicat ideo

Lib. de pred.
ss. c. 11.

A ex fide ut secundum gratiam firma sit promissio: miror
homines infirmitati sua se male committere, quam
firmitati promissionis Dei. Sed incerta est mihi, in-
quis, de me ipso voluntas Dei. Quid ergo? Tuane ti-
bi de teipso voluntas certa est, nec times? Quis videtur
scire videat ne cadat. Cum igitur utraque incerta sit,
cur non homo firmitati quam infirmitati fidem suam
spem charitatemque committit. Et in libro de do-
no perseverantiae: Ego autem volo exagere me
verbis, sed illis cogitandum potius relinquo ut videant
quale sit quod sibi persuaserunt, praedicatione prede-
stinatiois audientibus plus desperationis quam ex-
hortationis afferri: hoc est enim dicere, tunc de sua
salute hominem desperare quando spem suam non in
seipso, sed in Deo didicerit ponere. Et multo in-
ferius: Absit autem a vobis ideo desperare de vobis,
quoniam spem vestram in ipso balce iubenini, non
in vobis. Et in eodem loco paulo post: An ve-
ro timendum est ne tunc de se homo desperet, quando
spes eius ponenda demonstratur in Deo, non autem
desperaret, si eam in seipso superbius & infelicissi-
mus poneret.

Lib. de dono
persever. c. 17.

Lib. c. 22.

Ibid.

CAPUT NONVM.

Solvitur sextum argumentum, quod urgent istam doctrinam tolle-
re zelum animarum, & inutiles facere praedicationes
& correptiones. Et utrum scandalum ac disso-
lutionem vitae pariat.

Ess. lib. c. 16.
sect. 2. n. 15.

Sexto obijciunt, tolli zelum anima-
rum. Si enim inquit, omnes salvan-
di ante omnem praevisionem sunt iam
absolute electi & praesentati, cur de illo-
rum salute sum sollicitus? Nam etiamsi ego
quiescam, aequè bene omnes illi & soli salva-
buntur. Cur sum anxius de eo, quod ex vi
decreti divini certissime est eventurum? Nun-
quam aliquis in illum numerum intrabit;
nunquam inde aliquis excidet, nulla ei fiet ac-
cessio aut detractio. Ita ille. Addunt etiam
inutiles consequenter fore omnes exhortatio-
nes & praedicationes & correptiones, per quas
ille zelus animarum exerceri & animarum sa-
lus promoveri solet.

Lib. de Cor.
& grat. c. 15.

Responderetur, ista quoque Massiliensium
& aliorum querela quondam adversus Augu-
stini doctrinam fuit, quam ex adversantium
persona sibi obijcit Augustinus: Non argu-
mentemur contra ista praecepta de monendis &
corripiendis hominibus salubremque terrorem ille-
centes: & corrumpant bonos, mores colloquia mala
& pereat infirmus quid ad nos? Firmum fundamen-
tum Dei stat & nemo perit nisi filius perditionis. Hoc
est, decretum Dei de salvandis fixum est, illi
soli salvabuntur; nunquam inde aliquis exci-
det, sicut obiectum fuit. Unde & ad praece-
dentem objectionem audimus querentes Mas-
silienses, quod utraque parte superflua labor esset,
eo quod non posset aliud quam deus desinit accidere,
Itemque & apud Prosperum: Non acquejciunt

Apud Prosp.
in Epist. ad
Aug.
Ibid.

A praedestinatum electorum numerum nec augeri posse
nec minui, ne locum apud infideles ac negligentes co-
hortantium incitamenta non habeant. Et apud
Hilarium in Epistola ad Augustinum: Si sic
praedestinati sunt, inquit, ad vitamque partem
ut de alijs ad alios nullus possit accedere quo pertinet
tanta extrinsecus correptionis instantia.

Apud Hilari-
um Epist. ad
Aug.

Dicimus igitur per istam Augustini doctri-
nam tolli zelum animarum qui non est secundum
scientiam; adulterinum scilicet, ex errore pro-
fectum, quo putant homines se sua diligentia
perfecturos, ut aliqui qui non sunt in illo cer-
to decretoque numero electorum à Deo, ad
salutem perducantur, alioquin aeterna morte
perituri: Non tolli tamen verum illum sineer-
rumque zelum animarum, in ea quam Augu-
stinus tradidit veritate fundatum, ex qua
ferventes cooperatores esse debemus volun-
tatis Dei, fraternaque salutis adiutores. Nam
primo novimus Deum velle & jubere, ut
quandoquidem eos qui illo numero com-
prehensi sunt, à ceteris discernere non
possumus, omnes homines velimus, &
quantum possumus conemur salvos facere.
Ex quo fit, ut quamvis nemo nisi illo nu-
mero exclusus pereat, nostrae tamen sollicitudinis,
si salutem ejus neglexerimus imputanda sit.
Itaque cum Augustinus illa supra dicta quo-
rundam verba sibi obijcisset, quibus di-
cebant: Pereat infirmus quid ad nos? Firmum
fundamentum Dei stat & nemo perit nisi filius per-
ditionis.

Lib. de Cor.
& grat. c. 15.

ditionis, & zelum fraternæ salutis suo & aliorum animis eximebant, retundit ea non sine insigni acrimonia: Absit ut ista garientes securus nos in hac negligentia esse debere credamus. Verum est enim quia nemo perit nisi filius perditionis: sed ait per Ezechielum Prophetam: Ille quidem in peccato suo moritur, sanguinem vero eius de manu speculatoris requiram. Unde regulam tradens exierendi zeli & actionum quibus eum ad salutem fratrum nostrorum procurandam declaramus admonendo, exhortando, corripiendo, prædicando, subiungit: Promde quantum ad nos pertinet, qui prædestinatos a non prædestinati discernerere non valemus, & ob hoc omnes salvos fieri velis debemus, omnibus ne pereant vel ne alios perdant, adhibenda est a nobis medicinaliter severa correctio. Dei est autem illis eam utilem facere quos ipse præservit & prædestinavit conformes fieri imaginis filij sui. Si non aliquando timore non corripiamus ne aliquis inde pereat, cur non etiam timore corripiamus ne aliquis inde plus pereat? Quod etiam luparius nonnullis antepolitis luculente tradiderat; Nescientes enim quis pertineat ad prædestinatorum numerum, qui non pertineat, sit assidue debemus charitatis affectu qui non est abus nisi animarum zelus, ut omnes velimus salvos fieri. Hoc quippe sit cum singulos quosque ut occurrerint cum quibus id agere valeamus ad hoc eorum adducere ut iustificati ex suis pacem habeant ad vitam. Ex qua sancti Augustini doctrina non festum est, velle Deum, ut ad omnium qui occurrerint salutem acquirendam charitatis ardore flagremus; sed Dei est autem, inquit, illis eum facere, quos ipse præservit & prædestinavit conformes imaginis filij sui. Sed quid opus, inquit, ut etiam propter prædestinatos tanto zelo charitatis ardeamus, cum æque bene omnes illi & soli salvandi sint?

Respondeo quia prædestinatio effectum suum non sine hominum aliorum cooperatione fortietur. Non minus est autem, imo vero multo magis, hominum actio & studium & zelus necessarius ad ea quæ Deus decrevit humanis actionibus concurrentibus fieri, quam ad ea quæ tantum futura prævidit. Neutra quippe ferent, nisi illa per que sunt futura concurrerent. Cum ergo nesciamus, utrum per diligentiam atque operam nostram Deus fratrum nostrorum salutem in eternæ felicitatis portum adducere velit, merito sane, si filialis erga patrem nostrum, & fraternæ erga proximos viscera charitatis gerimus, in salutem eorum zelandum inardescimus. Ita diversis in locis istum zelum intellexit & opera ex zelo pulcherrimum sanctus Augustinus. Nam ad preces pro proximis fundendas, incitans, quibus nihil efficacius ad proximorum salutem obtinendam zelus habet: Si quis sunt, inquit, nondum vocati, pro eis ut vocentur oremus. Fortassis enim sic prædestinati sunt ut nostris orationibus concedantur & accipiant eandem gratiam qua volumus & efficiantur electi. Quasi dicat fortassis enim prædestinatum est, ut salus eorum per tale medium orationis, quam pro eis fundimus, procuranda sit. Et de excommunicationis anathemate, quod pastoralis aliquando

A zelus infligit: Pastoralis tamen necessitas habet. Lib. de Cor. ne per plures serpani dira contagia, separare ab ovibus sanis morbidam ab illo cui nihil est impossibile, ipsa forsitan separatione sananda. Nescientes enim quis pertineat ad prædestinatorum numerum quis non pertineat, sic affici debemus charitatis affectu ut omnes velimus salvos fieri. Et sui quoque zeli, ex quo post tot exarata volumina, duos illos possitremos libros adversus errores de Dei prædestinatione scripsit, eandem fuisse basim indicat. Nam quamvis Deum non dubitaret Massiliensibus veritatem posse revelare: Tamen, inquit, etiam nos impendamus eis dilectionis effectum, hoc est, zelum nostrum quo liberationem eorum ab erroribus concupiscimus, ministeriumque sermanis, sicut donat ille quem rogamus ut in his litteris ea que illis essent apta & utilis diceremus. Unde enim scimus ne forte Deus nostrum id per hanc nostram velit, efficere servitutem, qua eis

B in Christi libera charitate servimus. Denique istam esse debere basim zeli quo servus Dei salutem errantium jubetur quaerere, sanctus Paulus satis perspicue similibus verbis docet: Cum modestia corripiant eos qui resistunt veritati, ne quando Deus det illis penitentiam ad cognoscendam veritatem & respiciant a diaboli laqueis. Quali dicat cum Augustino, unde enim scimus, ne forte Deus id per hanc vestram velit efficere correptionis, modeste servitutem? Hac sana & sancta divi Augustini doctrina quisquis inlicitus fuerit, quamvis non credat quemquam opera sua salvandum esse, quem Deus non salvare decreverit, non tamen idcirco minori zelo Deo iubenti prædicare, monere, corripiere, orare, & huiusmodi salutis ministeria iratibus exhibere morem geret; fortasse enim sic prædestinatos esse cum Augustino cogitat, ut nostris ministerijs concedantur. Unde cum illam electionem quorundam ad regnum, ac discretionem à massa perditionis per propositum Dei, instantissime docuisset, eo tamen non obstante, ut illi tamen correptionis ioculeans, Nemo igitur dicat, inquit, non esse corripiendum qui exorbitat de via iustæ, sed ei reditum & perseverantiam a Domino tantum esse poscendam: Nemo prudens & fidelis hoc dicat. Secum secundum propositum vocatus est iste, procul dubio illi etiam quod corripiatur Deus cooperatur in bonum. Virum autem hic sit vocatus, quoniam quis corripit noscitur, faciat ipse cum charitate (hoc est, cum zelo de quo loquitur) quod scit esse faciendum: seu enim talem corripiendum, facturo Deo aut misericordiam aut iudicium. Misericordiam quidem si à massa perditionis ille qui corripitur gratis largitate discretus est &c. Et multo inferius monet præpositos ut corripiant subditos fratres correptionibus de charitate venientibus: Nos, ait, agamus sine desperatione quod agimus. Si filius patris est qui corripitur requiescet super eum pax nostra: sin autem, ad nos revertetur. Quibus præclarissime subiungit: Quamvis itaque etiam dum quorundam fides subvertitur firmum Dei fundamentum stet, quoniam servit Dominus qui sint eius non tamen ideo nos pigri & negligentes esse debemus in corripiendis qui corripiendi sunt. Neque enim frustra a

dictum

Ibid. c. 16.

Ibid. c. ult.

Ibid. c. 15.

Lib. de dono

Ibid. c. 22.

Lib. de Cor. & grat. 15.

Lib. de præd. 55. c. 1.

2. Timoth. 2.

Lib. de Cor. & grat. c. 9.

Cap. 15.

Ibid.

est. Corruptum bonos mores, colloquia mala, & peribit infirmus in tua scientia, frater, pro quo Christus mortuus est. Non arguamur contra ista precepta saluberrime terrorem &c. Quae supra diximus. Et in libro de dono perseverantiae respondens Massiliensibus, qui dicebant, ut supra vidimus, si he praedestinati ad utramque partem, ut de alijs ad alios nullus possit accedere, quo pertinet tanta extrinsecus correptionis instauria? Ac propterea clamabant praedestinationis desolationem utilitati praedicationis adversam: Quasi vero, inquit, adversata sit Apostolo predicanti. Nomen ille doctor, genium in fide & veritate praedestinationem rectis commendavit, & verbum Dei predicare non desistit. Et utrumquo Scriptura declarans: Cui ergo praedicationi, praep. om, exhortationi, correptioni, quo omnia frequentat Scriptura divina, existimamus invidiam de, inuentionem praedicationis quam commendat eadem Scriptura divina? Nempe quia, ut supra ex eo diximus, sic fortassis praedestinatum est, ut nostris orationibus aut alijs ministerijs concedantur. Quod propterea exserteque sanctus Prosper expressit: *Quantis et o quod fuerit Deus nulla possit ratione nos fieri, studia tamen non tolluntur orandi, ac de & praedicandi, & moneandi, & corripiendi, quia similis omnium ratio est. Nec per electionis propositum liberi arbitrii devotio relaxatur, cum inleuda voluntaria Dei ita sit praedestinatus effectus, ut per laborem operum, per instantiam supplicationum, per exercitia virtutum sint incrementa meritorum & qui bona gesserint, non solum secundum propositum Dei, sed etiam secundum sua merita coronentur.*

Lib. de dono persever. c. 14.

Prosper. lib. 2. de do. ad Gent. c. 35.

Ex quo etiam sequitur, non recte dici, quod haec doctrina explicata populo ac diligenter expressa, scandalum pareret, & licentiam vitae. Scandalum enim non parit, nisi apud distortos animos qui pravis opinionibus, vel sui ipsius fiducia pleni, simul atque ad submissionem sub Deo & ad suspendendam perditae creaturae spem ex divina voluntatis decreto revocantur, omnis devotio refrigescit & ad sequendas veteris hominis cupiditates relaxantur. Nihil enim horrent illiusmodi homines magis, quam revocari ad divina voluntatis meritum, quasi de sua cooperatione cum sua sufficiente gratia certiores. Hanc enim submissionem horrebant etiam, canaque pejus & angue oderant, Prospero & Hilario testibus, Massilienses: *Sub incerta, aiebant; spe cursum non posse esse constantem. Cum si aliud habeat praedestinati electio, cassa sit adveniens intentio. Et Hilarius: Nec ad incertum voluntaria Dei deduci se volunt, eo quod inde desperationem sibi vererentur, si fulcrum istud propria diligentia subtraheretur.*

Prosper. in Ep. ad Aug.

Hilari. ad Aug.

Quapropter non est inutilis ista doctrina praedicationi, dummodo coram imperitis,

lapis humani corruptionisque naturae magnitudinem non penetrantibus (& ideo plerumque plus quam fas est humano conatui & liberae voluntati tribuentibus) sobrie prudenterque praedicetur. Sed si invidiose proponatur, quid mirum si scandalum imperitis, maximeque superbis ista summæ humilitatis doctrina pariat? Etiam praescientiam rudibus sic proponere, ut horrescant, scandalizentur, dissolvantur, non est difficile: *Quae Lib. de dono tamen praedestinato, inquit Aug. non ita populi praedicanda est ut apud imperitiam vel tardis intelligentiam multitudinem redargui quodammodo ipsa sua praedicatione videtur sicut redargui videtur & praescientia Dei quam certe negare non possunt si dicatur hominibus sine curatis. Sive decretatis quod vos praeservit qui scilicet non potest hoc eris. Quod dolosi vel imperiti medici medicamentum utile perperam allegantes comparatione declarat. Quia de re supra nonnihil egimus.*

Lib. de dono persever. c. 22.

Ibid. c. 16.

Quod si tamen ex doctrina ista recte explicata quispiam in scandalum, vitaeque dissolutionem aut desperationem cadat, scandalum est Pharisaeum, ex distortis opinionibus vel affectibus profectum, & ideo, si sanari non potuerit, negligendum. *Dicitur ergo verum, ut monet hac ipsa de re disputans humillimus Doctor, maxime ubi aliqua questio ut dicatur impelatur, & capiant qui possunt: ne forte contumelietur propter eos, qui sapere non possunt non solum veritate fraudentur, verum etiam salutare capiantur, qui verum sapere, quo caventur saltem possunt. Non est veritas Lesbia regula, ut ad infirmorum, vel dolose praesumentium affectus aptari debeat: sed si necessitas postulat integerrime praedicanda; si non postulat, & imbecillum capacitatem postulat, supprimenda. Vera, solida, & humilis pietas valde rara est, etiam in illis qui sibi de religione bladiuntur. Quotquot eam tamen, Deo miserante, consecuti sunt, non est periculum, ut illi in barathrum desperationis aut dissolutionis incidant, dum omnem spem suam in gratuitam Dei praedestinantis ac liberantis voto veruerit, misericordiam transferre, ac baculum arundinum liberae suae voluntatis abijcere docentur; quae tot Angelorum myriades, nulla temptatione pulsatas, totumque genus humanum semel in paradiso, & nunc infinitis penae partibus majorem ejus numerum, sufficienti (ut ipsi clamant) gratia communium, iterum cecidisse, & quotidie cadere non possunt ulla ratione distiteri. Quibus iterum illud Augustini etiam atque etiam cogitandum relinquo: *An vero timendum est, ne tunc homo desperet quando spes eius ponenda demonstratur in Deo, non autem desperet si eam in seipso superbissimus & inselicitissimus poneret?**

Lib. de dono persever. c. 22.

CAPVT